

Когут Єлизавета Олександрівна,

курсант навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: завідувач кафедри
юридичного документознавства навчально-
наукового інституту № 1 Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
філологічних наук, доцент **Стратулат Н. В.**

ГОВОРІМО ПРАВИЛЬНО!

Однією з основних ознак, що вирізняє майбутнього працівника поліції та позиціонує його як освічену людину, є орфоепічні норми сучасної літературної мови у професійному мовленні. Беззаперечно, поліцейський повинен розуміти всю необхідність правильної вимови під час виконання своїх службових обов'язків. Адже ми, курсанти, – майбутнє нашої країни, на яке покладають величезні надії, з одного боку, і такі ж обов'язки, з іншого. І хоча багато уваги останнім часом приділено орфоепічним нормам: видаються нові довідники, словники, підручники, проте не правильна вимова, так і залишається актуальною проблемою у професійному мовленні [1. ст. 165]. Правоохоронцеві, який дбає про власну культуру мовлення, слід знати характерні особливості української орфоєпії. Але, на жаль, у своєму мовленні, більшість курсантів припускаються грубої помилки – неправильно наголошують слова.

Спостерігаючи за мовленням курсантів, було виявлено певні порушення орфоепічних норм. Наприклад: *давати вказівкі*, замість *давати вказівки*, *вєсти пошук*, замість *вєсті пошук*. Таких прикладів, звичайно, набагато більше: говорять не *добовий наряд*, що власне є орфоепічною нормою, а *добóвий наряд*, не *несті службу*, а *не́сти службу*, не *у такому випадку*, а *у такому випадку*, не *фаховé мовлення*, а *фа́хове мовлення*, не *судовé рішення*, а *судóве рішення*, не *черговий комендант*, а *черго́вий комендант*, не *вимоги до документів*, а *вимо́ги до документів*, не *середина дня*, а *середі́на дня* тощо.

Як бачимо, найбільше акцентуаційних порушень в іменниках, дієсловах та прикметниках, що є, зрозумілою закономірністю, оскільки цих лексичних одиниць у нашому мовленні найбільше.

Як приклад, візьмемо такі віддієслівні іменники: *завда́ння*, *видáння*, *читáння*, *виконáння*, *зібра́ння*, *визна́ння*, *обра́ння*, крім того: *катало́г*, *діало́г*, *моноло́г*, що мають спільний корінь, а

також *експерт, ознака*. Також прикметникові одиниці, які закінчуються на *-овий*: *черговий, новий, типовий, пільговий, житловий, низький, вузький*, також такі однокореневі прикметники: *одноразовий, багаторазовий, кількарізний*.

Здається, привчити правоохоронців до дотримання норм української орфоєпії – неможливо, адже звідусіль ми чуємо змішану мову. Але, якщо є бажання – це буде реалізовано, причому ефективно. Перш за все, людина повинна отримувати задоволення від того, як вона говорить, а також повинна цінувати таку ж відповідальність змісту і форми в мовленні інших, крім того, читати авторитетну літературу, користуватися словниками та довідниками.

І як на мене, то варто надати кілька пропозицій щодо покращення орфоєпічної грамотності:

По-перше, вивчати українську мову професійного спрямування не тільки на першому курсі, а протягом усього навчання. Видається абсурдним, що англійська мова вивчається протягом трьох років, а українська лише два семестри.

По-друге, загальновідомо, що відповідно до Закону України «Про державну службу» кожен державний службовець повинен знати українську мову [4 ст. 56]. І донедавна всі державні службовці повинні були підтверджувати рівень володіння українською мовою, складаючи іспит. Беззаперечно, що такий екзамен необхідний і для працівників поліції, оскільки дотримання орфоєпічних норм сучасної української мови, як і інших, у професійному мовленні є обов'язковим у роботі правоохоронців.

Тим паче, що нещодавно був підписаний Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної, у якому в п. 7, 8 ст. 9, розділу 3, зазначено, що «особи начальницького (середнього і вищого) складу Національної поліції, інших правоохоронних та розвідувальних органів, посадові особи інших органів, яким присвоюються спеціальні звання та особи рядового, сержантського і старшинського складу Національної поліції, зобов'язані володіти державною мовою та застосовувати її під час виконання службових обов'язків». Водночас Закон України «Про Національну поліцію України» (п. 1, ст. 49 цього Закону) встановлює вимоги щодо знання української мови, працівниками поліції: «на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань,

статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою».

По-третє, для покращення правильної вимови необхідно кожного дня приділяти увагу власному мовленню, читати українську літературу авторитетних видань, користуватися академічними словниками та намагатися викоринити зі свого мовлення ті помилки, яких, на жаль, ми припускаємося. Незабуваймо, ми – майбутнє України, тож говоримо правильно!

Список використаних джерел

1. А.С. Токарська, І.М. Кочан Українська мова фахового спрямування для юристів, – Київ, 2008. – 394 с.
2. Корж А.В. Українська мова професійного призначення Київ: «КТН», «ЦУЛ» Міністерство освіти і Науки, 2017. – 216 с.
3. Н.В. Артикуца Мова права і юридична термінологія. – Київ, 2004. – 145 с.
4. Закон України «Про державну службу» (Відомості ВВР, 2016 № 4, ст. 43), від 10 грудня 2015 року.
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (відомості ВВР, 2019, № 21, ст.81) від 25 квітня 2019 року, с. 15–36.
6. Закон України «Про Національну Поліцію України» від 2 липня 2015 року, ст. 46.

Кожан Юлія Анатоліївна,

курсант навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри юридичного документознавства навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук *Клименченко С. Д.*

БІЛІНГВІЗМ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Спираючись на багатовікову історію українського народу та української держави, можемо сказати, що шлях до формування української мови був досить тривалий та важкий. Як сказав наш викладач історії: «втрата державності – втрата мови та культури». Можемо промоніторити це судження, поглинувши в історичне минуле наших пращурів. З кожним занепадом державності, українська мова зазнавала утисків з